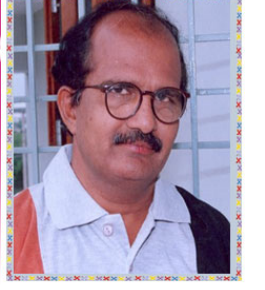

భారతీయ సినిమాల్లో స్త్రీ పాత్రలు

వారాల ఆనంద్

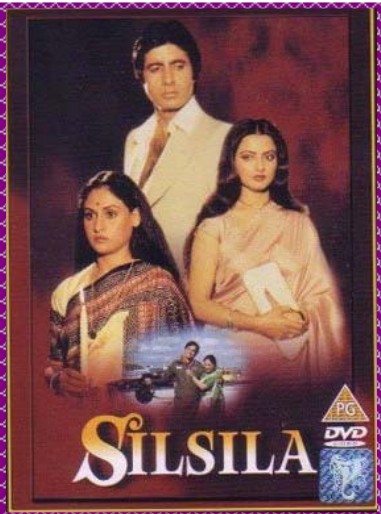
ఈ రోజుల్లో ఐతే చాలా సినిమాల్లో స్త్రీ పాత్రలు కేవలం ఆటబొమ్మలుగా ఉంటున్నాయి కానీ దశాబ్దాలుగా వచ్చిన ఇండియన్ సినిమాని పరిశీలిస్తే స్త్రీ పాత్రలకి పెద్దపీట వేసిన సినిమాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. అన్ని భారతీయ భాషలనుంచీ స్త్రీ పాత్రలని ప్రధానంగా చిత్రీకరించిన ఉత్తమ సినిమాల పరిచయాలు .. నెలకి రెండు సినిమాల చొప్పున.

కళాత్మక చిత్రాభిమాని ఆనంద్ గారు కవి, డాక్యుమెంటరీ చిత్ర నిర్మాత, దర్శకులు కూడ. ఒక కవితా సంపుటిని, సినిమాల మీద నాలుగు పుస్తకాలని రచించారు. కళాత్మక చిత్రోత్సవాల నిర్వహణలో విశేషానుభవం ఉంది. varalaanand@hotmail.com

సిలోసిలా

భాష: హిందీ, నిర్మాత, దర్శకుడు - యాష్ చోప్రా; నటీనటులు - అమితాబ్ బచ్చన్, జయబాధురి, రేఖ, సంజీవ్ కుమార్, శశికపూర్

విడుదల: 1981

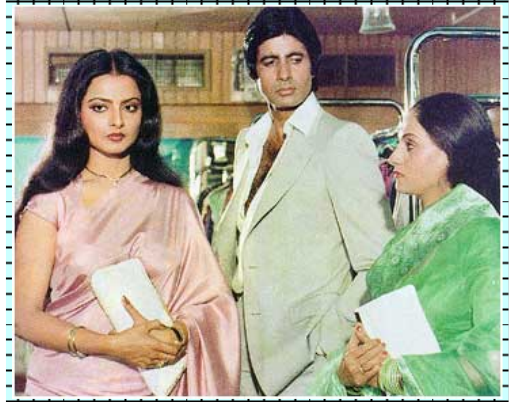
స్త్రీపురుషులమధ్య ప్రేమ, పెళ్ళి, వివాహేతర సంబంధాలు మొదలైన అంశాల్ని ఇతివృత్తాలుగా చేసుకుని అనేక చిత్రాలు నిర్మితమయ్యాయి. అటు సమాంతర సినిమాల్లోనూ ఇటు ప్రధాన ప్రవంతి సినిమాల్లోనూ స్త్రీ పురుష సంబంధాల్ని విభిన్న కోణాల్లోంచి చూపించి చర్చించిన చిత్రాలు మనకు వచ్చాయి. అయితే నవ్య సమాంతర సినిమా రంగంలో సమాజంలో స్త్రీలున్న స్థానాన్ని విశదీకరిస్తూనే వారి వ్యక్తిత్వ వికాసాన్ని అవలోకిస్తూ స్త్రీ కోణం నుంచి అనేక చిత్రాలు నిర్మించారు. ఆయా చిత్రాల్లో సామాజిక ఆర్థిక రాజకీయ అంశాలపై దృష్టి సారీస్తూనే మానసిక కోణంలోంచి కూడా సినిమాలు నిర్మించారు. ముఖ్యంగా వివాహమూ, వైవాహికేతర సంబంధాల గురించి ఆచితూచి ప్రగతి శీలమైన భావాలతో అనేక చిత్రాలు నిర్మాణమయ్యాయి. ఉమెన్, మెన్, అడల్ట్రస్ రిలేషన్స్ ని కూడా భారతీయ సమాంతర సినిమా సీరియస్ గా చర్చించి స్త్రీ పురుష సంబంధాల్ని విశ్లేషించి వివరించే ప్రయత్నమూ

చేశారు. కాని భారతీయ ప్రధాన స్రవంతి సినిమా దాదాపుగా అన్ని ఇతివృత్తాల్ని వ్యాపార కోణం నుంచే వీక్షించే ప్రయత్నం చేసింది. బడుగు వర్గాలు అట్టడుగు వర్గాల వారి ఇతి వృత్తాన్ని తీసుకున్నా మన ప్రధాన స్రవంతి సినిమా అంతిమ లక్ష్యం వ్యాపార జయాపజయాలే. అందుకే స్త్రీ పురుష సంబంధాలపై సినిమాలు నిర్మితమయినప్పుడు అవన్నీ నేరుగానో లోపాయికారిగానో పురుష పక్షపాతాన్ని తమ ధోరణిగా చేసుకుని నిలిచాయి. దాదాపుగా మనదేశంలో అన్ని రంగాల్లో వేళ్ళూనికుని ఉన్నట్టే పురుషాధిపత్య భావజాలం మన ప్రధాన స్రవంతి సినిమాను కూడా నిర్దేశించింది. అడల్టర్ సంబంధాల్ని తెరకెక్కించాల్సినప్పుడు కూడా పాక్షిక విషయాలకు పరిమితం కావడమో లేదా మామూలు ఉపరితల ప్రేమ వ్యవహార చిత్రంగానో నిర్మించి వదిలారు.

అలా మన ప్రధాన స్రవంతి సినిమా రంగంలో నిర్మితమైన సినిమాల్లో 'సిల్ సిలా' ప్రముఖమయింది. ఆనాటికి విజయవంతమైన నిర్మాత యాష్ చోప్రా 'సిల్ సిలా' చిత్రాన్ని గొప్ప సంచలనాత్మక చిత్రంగా ప్రారంభించారు. సినిమారంగం బయట సూపర్ స్టార్ అమితాబ్ చౌహాన్, ప్రముఖ నటి రేఖకూ మధ్య ప్రేమ వ్యవహారం ఉందని విశేషంగా ప్రచారం ఉండేది. అప్పటికే అమితాబ్ కి జయబాధురితో పెళ్ళయింది. పెళ్ళయినప్పటికీ అమితాబ్ రేఖతో వివాహేతర సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తున్నాడన్నది అప్పటి ప్రచారాంశం.

యాష్ చోప్రా అమితాబ్ ని, రేఖని, జయబాధురిని ప్రధాన తారాగణంగా చేసుకుని ఓ ప్రేమకథని నిర్మించనున్నట్టు ప్రకటించగానే నిజజీవితంలో ఆ ముగ్గురి మధ్య ఉందని చెబుతున్న కథనే సినిమాగా తీస్తున్నారేమోనని విపరీతమైన ఆసక్తి మొదలైంది. అందులోనూ అమితాబ్, జయబాధురి భార్యాభర్తలుగానూ, అమితాబ్ ప్రేయసి రేఖ గొప్ప డాక్టర్ సంజీవ్ కుమార్ భార్యగానూ సిల్ సిలా నిర్మితం కావడంతో ఆసక్తి చెలరేగింది.

కాని సిల్ సిలా ప్రేమపెళ్ళి, వివాహేతర సంబంధాల నడుమ సీరియస్ చర్చను గాని మంచి చెడులనుగానీ వివరించకుండానే చర్చించకుండానే ఓ మామూలు ప్రేమకథ, ఓ ముక్కోణపు సంబంధాన్ని చూపించి తీవ్రమైన నిరాశను మిగిల్చింది. అమితాబ్ మంచి రచయిత, అతని సోదరుడు ఏర్ ఫోర్స్ లో పనిచేస్తూ ఉంటాడు. అమితాబ్ రచనల్ని అభిమానించే రేఖ క్రమంగా ఆయనతో ప్రేమలో పడుతుంది. అమితాబ్ సోదరుడీ ఫియాన్సీ గర్భవతుంది. అనుకోకుండా యుద్ధంలో సోదరుడు చనిపోవడంతో గర్భవతి అయిన జయబాధురిని అమితాబ్ పెళ్ళాడతాడు. ఏ విషయమూ తెలిక తీవ్రమనస్థాపానికి గురైన రేఖ ఓ మంచి డాక్టరు (సంజీవ్ కుమార్)ని పెళ్ళిచేసుకుంటుంది. ఓ యాక్సిడెంట్ సందర్భంగా అమితాబ్ సంజీవ్ కుమార్ ఆసుపత్రికి వస్తాడు. అక్కడ వారిద్దరి పరిచయం తర్వాత రేఖను చూస్తాడు. తిరిగి వారి మధ్య గతించిన ప్రేమ చిగురిస్తుంది. రహస్యంగా కలుసుకోవడం మొదలుపెడతారు. అస్తవ్యస్తమైన అనేక మలుపుల్లో ఆ ఇద్దరి కలయిక కొనసాగుతుంది. పెళ్ళికి ముందునుంచే ఆ ఇద్దరి మధ్య పరిచయం, ప్రేమ ఉంది కనుక వారి వైవాహికేతర సంబంధాల్ని యాష్ చోప్రా సమర్థించినట్టే కనిపిస్తాడు. అట్లా అని చివరంటూ ఉండదు. మళ్ళీ నీతిసూత్రాలు వగైరాలతో ఓ మామూలు చిత్రంగా సిల్ సిలా ముగుస్తుంది. సిల్ సిలాలో ఇతివృత్తపరంగా విషయ చర్చ, సరైన దృక్పథమూ సూచించక పోయినప్పటికీ నలుగురు మంచి నటుల మధ్య కనిపించిన సమన్వయం, వృత్తి మనస్తత్వం సినిమాకు ఊపిరి పోశాయి. చిత్రం ఇటు విషయపరంగా నిలువలేకపోవడమే కాక వాణిజ్యపరంగా కూడా నిలువలేకపోయింది. మొత్తం మీద సిల్ సిలా సున్నితమైన అంశాల్ని ప్రధానరహితంగా చేసి ఫార్ములా చిత్రంలా అన్ని ప్రధాన స్రవంతి చిత్రాల్లాగా మిగిలిపోయింది.

మంగమ్మ

భాష: మలయాళం, కథ, స్క్రీన్ప్లే, దర్శకత్వం - టి.వి చంద్రన్;

నటీనటులు - రేవతి, నెడుముడి వేణు, విజయ రాఘవన్

విడుదల: 1998

చరిత్రాత్మకమైన స్వతంత్ర భారతంలో వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాల్ని, అవి ఎదుర్కొంటున్న ఆటుపోట్లని ఓ స్త్రీ కోణంలోంచి, ఆమె అనుభవసారంలోంచి చిత్రించిన మలయాళ చిత్రం 'మంగమ్మ'. కేరళ రాష్ట్రంలో రెండు ప్రధాన చారిత్రక సంఘటనల్ని సందర్భాలుగా తీసుకుని వాటి ప్రభావ నేపథ్యాల్ని పరిగణించుకుంటూ మంగమ్మ నిలదొక్కుకున్న తీరు, అతలాకుతలమైన ఆమె జీవితం ఈ చిత్రంలో ప్రధానంగా చర్చించాడు దర్శకుడు టి.వి చంద్రన్. ఆయన 'మంగమ్మ' చిత్రాన్ని సుబ్రమణ్య భారతి స్పూర్తితో నిర్మించాడు. చిత్రం ప్రారంభంలోనూ చివర్లోనూ భారతి కవిత నేపథ్యంలో వినిపించడం మనం గమనించవచ్చు. 'మంగమ్మ' చిత్రం కేరళ రాజకీయ ఆర్థిక జీవితాల్ని సృష్టిస్తుంది. 1960, 1976 సంవత్సరాల్లోని రెండు ప్రధాన సందర్భాల్ని ఈ చిత్రం తడుముతుంది. 1960లో కేరళలో

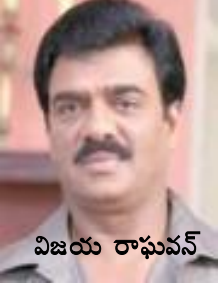
నెడుముడి వేణు

అధికారంలోకి వచ్చిన మొట్టమొదటి కమ్యూనిస్టు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని రద్దుచేసి రాష్ట్రపతి పాలన విధించారు. 1976లో ఎమర్జెన్సీ కాలంలో జరిగిన పోలీసు దుశ్చర్యలు ఆ రాష్ట్రంలో జరిగిన రెండు ప్రధాన సంఘటనలు వాటిని అనుసంధానం చేస్తూ మంగమ్మ చిత్రం కొనసాగుతుంది. మంగమ్మ పాత్ర ఒక సాధారణ స్త్రీ పాత్ర. ఆమె ప్రేమ, ఆదర్శం, ధైర్యం మూర్తిభవించిన మహిళ, తమిళనాడుకు ఆనుకుని ఉన్న పాలక్కాడ్ పట్టణం మంగమ్మ చిత్రకథకి వేదిక. ఇల్లా, ముంగిలీ, దిక్కు దివాణం లేని మంగమ్మ తన తండ్రి

కరుప్పన్తో ఆ ఊరు చేరుతుంది. అంతకు ముందు వారు నివసించే పల్లెలో అగ్నిపమాదం జరగగా వారి గుడిసె, అందులో మంగమ్మ చెల్లెలు సుందరీ కాలిపోతారు. అలా విషాదాన్ని వెంటబెట్టుకుని ఆ ఇద్దరు తండ్రి కూతుళ్ళు పాక్కాడ్ చేరతారు. అక్కడ మంగమ్మ నాయర్ నడుపుతున్న టీ కొట్టులో చిన్న నౌకరి సంపాదించుకుంటుంది. ఆమె చొరవతో నాయర్ టీ షాపు క్రమంగా పుంజుకుంటుంది. అదే కొట్టులో వేలాయుధన్ అనే కుర్రవాడు కూడా పనిచేస్తూ ఉంటాడు. మౌనంగా కష్టపడి పనిచేసుకునే వేలాయుధన్ మంగమ్మలో తన తల్లిని చూసుకుంటాడు. మంగమ్మ తండ్రి కరుప్పన్ మరణం తర్వాత నాయర్ మంగమ్మను పెళ్ళిచేసుకుంటాడు. ఆ తర్వాత చిత్రకథ పదహారేళ్ళ తర్వాతికాలానికి చేరుకుంటుంది. అప్పటికి మంగమ్మకి పదిహనేళ్ళ కుమారుడు ఉంటాడు. టీ షాపు క్రమంగా ఎదిగి పక్కనే పాప్ కార్న్ షాపు కూడా పెడుతుంది మంగమ్మ. అప్పటికి మధ్య వయసుకు చేరిన మంగమ్మ వ్యాపారమంతా తానే చూసుకుంటుంది. ఆమె కొడుకు శంకర్ తమ కొట్లో పనిచేసే లూసీ వెంటపడుతూ ఉంటాడు. అప్పటికి యువకుడిగా ఎదిగిన వేలాయుధన్లో ఒంటరితనం ఆలోచనలు బలీయమై ఈ వ్యవస్థపై కోపంగా పరిణామం చెందుతాయి. ఒకరోజు అతడు అదృశ్యమై పోతాడు. వేలాయుధన్

వెళ్ళిపోయిన తర్వాత నాయర్ మరో మనిషిని పనిలో పెడతాడు. అనుకోకుండా అతను మంగమ్మకు గతంలో పరిచయమున్నవాడు మాత్రమే కాకుండా ఇద్దరూ మాజీ ప్రేమికులు కావడంతో ఆమె కంగారు పడుతుంది. తాను కేవలం పనిలేకే ఇక్కడికి వచ్చాను తప్ప, వేరే ఆలోచన లేదని బాలన్ చెబుతాడు. అంతా సజావుగా నడుస్తూ ఉండగా ఓ పెద్ద కంట్రాక్టర్ తో కుమ్మక్కై నాయర్ నీ, బాలన్ నీ అరెస్టు చేసి హింసపెడతారు. కంట్రాక్టర్ గూండాలు టీ షాపును చిన్నాభిన్నం చేస్తారు. అయినా చలించని మంగమ్మ షాపుని రిపేర్ చేసుకుని నడిపిస్తుంది. అజ్ఞాత తీవ్రవాద సంస్థలో పనిచేస్తున్న వేలాయుధన్ మంగమ్మని రహస్యంగా కలిసి ఫలం ఖాళీ చేయొద్దని సూచిస్తాడు. అది తెలిసి పోలీసులు వేలాయుధన్ వివరాల కోసం నాయర్ ని మళ్ళీ అరెస్టు చేసి చిత్రహింసలు పెడతారు. చనిపోయిన నాయర్ ను తెచ్చి వదిలేసి పోతారు. అతని శవయాత్ర వద్ద వేలాయుధన్ మిత్రుల్లో ఒకతను తీవ్ర గాయాలపాలై మంగమ్మను ఆశ్రయిస్తాడు. ఆమె సాయాన్ని పొందుతాడు. ఆ యువకుల దీక్ష, పట్టుదల మంగమ్మని ఉత్తేజపరుస్తుంది. ఆమె మర్నాడే తమ టీకొట్టు తెరుద్దామని కొడుకు బాలన్ కి చెబుతుంది. ఎలాంటి పర్యవసానాలకైనా సిద్ధపడుతుంది. మొత్తం ఈ చిత్రంలో మంగమ్మ మొదట్నుంచి చివరిదాకా కష్టాలు ఎదుర్కొంటూనే పనినుంచి ఎప్పుడూ దూరం కాదు. పాలక్కాడ్ చేరిన నాటినుంచీ కష్టించి పనిచేస్తూనే అనేక పరిణామాలకి సాక్షిగా నిలుస్తుంది. కొన్ని పరిణామాలకి ముఖ్యంగా వేలాయుధన్ సంఘర్షణ, తీవ్రవాద సంస్థలో చేరడం లాంటి వాటికి ప్రేక్షకురాలిగా నిలుస్తుంది. చివర్లో వారినుంచే స్ఫూర్తి పొంది నిలదొక్కుకుంటుంది. మిగతా నాయర్ జీవిత పరిణామం, కంట్రాక్టర్ జులుం, పోలీసుల హింసల విషయంలో తానే ప్రాత్రధారి అయి ముందుకు సాగుతుంది.

విజయ రాఘవన్

[Click here to share your comments on this article.](#)